

Delegationsbeslut

Utfärdat 2024-05-02

Diarienummer SMF-2024-00561
(SLK-2024-00191)**Handläggare**

Anders Grönberg

Telefon: 031-365 59 85

E-post: anders.gronberg@stadsmiljo.goteborg.se

Yttrande över motion av Elisabet Lann (KD) och Kristina Norén Lallo (KD) om att öka antalet hundrastgårdar

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden tar inte ställning till motionen om att öka antalet hundrastgårdar, men framhåller att motionens förslag inte kan genomföras av nämnden förrän tillbörliga uppdrag och ekonomiska resurser tilldelas densamma.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Stadsmiljönämnden justerar paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har översänt en motion från kommunfullmäktige på remiss till stadsmiljönämnden. Motionen med sina två förslag syftar till att öka antalet hundrastgårdar. Stadsmiljöförvaltningen bedömer förslagen som genomförbara, men att de förutsätter ekonomiska tillskott och ett särskilt uppdrag för att inte inskränka stadsmiljönämndens övriga verksamheter, uppdrag och planeringsunderlag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att anlägga en hundrastgård innebär såväl initiala anläggningskostnader som löpande kostnader för drift och underhåll. Stadsmiljöförvaltningen uppskattar de initiala kostnaderna för en sådan till runt 400 000 kronor, men de har varierat uppemot plus/minus 200 000 kronor mellan olika hundrastgårdar under de senaste åren. Driftskostnaderna för en offentligt förvaltd hundrastgård uppskattas till mellan 10 000 och 50 000 kronor per år för skötsel och underhåll – beroende på utformning, attribut och slitage. Därutöver tillkommer personella resurser och arbetstid. Stadsmiljöförvaltningen har inte erhållit budgeterade resurser för något av detta, och krontalen är inte justerade för de allra senaste årens avvikande inflation, index och prishöjningar.

Förvaltningen finner ingenting som tyder på att hundrastgårdar genererar några beaktansvärda intäkter eller nettotinkomster för Staden eller dess medborgare.

Bedömning ur ekologisk dimension

Alla typer av anläggningsarbeten tar i någon mån natur- och materiella resurser i anspråk, och livslängden för eventuella hundrastgårdar bör betänkas inför varje beslut om nyanläggning av sådana.

Möjligheter till sortering av avfall kan behöva finnas i anslutning till hundrastgårdarna för att förebygga nedskräpning, och att reservera en markyta för slitsam hundrastning bör alltid vägas mot ytans biologiska kvaliteter som park- eller naturmark.

Tamhundar bidrar genom sin konsumtion av foder till klimatutsläpp i paritet jämförbar med personbilstrafik och köttproduktion. Mer oklart är om och hur hundrastgårdar påverkar efterfrågan på hundar i rastgårdarnas närhet.

Bedömning ur social dimension

I en kommun med allt mindre resurser per invånare blir det allt mer prioriterat att platser används till mer än bara en sak. Till viss del skulle aktiva rastgårdar kunna bidra till trygghet på annars glesbefolkade platser – givet att ljud från gården inte riskerar störa boende och andra i närheten. Ett annat sätt att nyttja en rastgårdsyta maximalt kunde vara att bygga in föremål som gör platsen användbar som mer än bara hundrastgård, eller för att till exempel uppfostra hundar och lära dem agility – vilket de också skulle kunna tävla i på platsen samtidigt som sporten bidrar till folkhälsa. Dock bör ytan vara utformad så att problematiska kamphundsaktiviteter försvåras.

Allt sammantaget gagnar ändå hundrelaterade aktiviteter alltså en relativt liten och begränsad del av befolkningen. Det bör också nämnas att inte alla hundar trivs på, mår bra av eller har nytta av hundrastgårdar; det är alltså inte självklart att en hundrastgård nyttjas av alla hundar i dess närhet. Å andra sidan kan hundrastgårdar bidra positivt för människor som en mötesplats samt därigenom motverka utanförskap och ensamhet. Det är säkerligen fler invånare än kommunens hundägare som ser positivt på hundar som ett inslag i stadsmiljön, om än för den sakens skull inte samtliga.

Samverkan

Partssamverkan med personalorganisationer har inte varit aktuell i detta fall.

Bilagor

1. Motion av Elisabet Lann (KD) och Kristina Norén Lallo (KD) om att öka antalet hundrastgårdar – kommunfullmäktige handling 2024 nr 20

Ärendet

Stadsledningskontoret har på remiss till stadsmiljönämnden och exploateringsnämnden översänt ett ärende i form av en motion från kommunfullmäktige.

Remissvaret, i form av ett yttrande, ska ha inkommit stadsledningskontoret senast den 31 maj i år. Yttrandet ska vara nämndbehandlat och tydligt uttrycka om nämnden tillstyrker, avstyrker eller inte tar ställning till förslagen. Yttrandet ska utformas i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för kommunstyrelsens remittering, och de ekonomiska, ekologiska och sociala dimensionerna ska alltid kommenteras.

Beskrivning av ärendet

Motionen syftar till att öka antalet hundrastgårdar. Den inleds med påståendet att det stundtals sker otäcka hundattacker i Göteborgs tätbebyggda områden, samt att det i samband med detta uppstår debatter om farliga raser och ansvarslösa hundägare.

Motionärerna menar dock att de viktigaste frågeställningarna ofta glöms bort, och att förbud mot vissa raser aldrig kommer komma åt alla instabila individer, men att oseriös uppfödning och hantering av hundar däremot måste motverkas.

Till detta behövs också goda förutsättningar för hundar och deras ägare att leva goda och hälsosamma liv; närmare 30 000 registrerade hundar inom Göteborgs kommungränser tyder på att göteborgarna älskar sina hundar, men de måste få springa fritt ibland för att må bra – allt enligt motionens brödtext. Mot detta står en risk att hundar utvecklar frustration och aggressivt beteende när de inte får tillräckligt med utlopp för sin energi.

Hundrastgårdar beskrivs i motionen som perfekta platser för lek, socialisering, stimulans och fritt springande. Göteborgs Stad har idag 12 hundrastgårdar, i jämförelse med Malmö stads 45 och Stockholms stad som har 84. Utifrån antalen hundar per kommun finns det cirka fem gånger fler hundar per rastgård i Göteborg jämfört med Malmö och Stockholm, enligt motionen, och även Mölndals stad har fler hundrastgårdar än Göteborgs Stad i absoluta tal – trots att den förstnämnda har cirka 24 000 färre hundar än den sistnämnda.

Motionärerna slår fast att detta är en brist på kommunala hundrastgårdar som har lett till att ett flertal informella mötesplatser för hundägare vuxit fram, vilka innebär säkerhetsbrister då det exempelvis saknas staket och grindar. Detta menas i sin tur leda till ökande risk för lösspringande hundar och relaterade incidenter. Genom att åtgärda dessa brister skulle alltså staden bli bättre för hundägare utan att omöjliggöra eventuella planer på att nyttja platserna på andra sätt i framtiden.

Motionärerna vill även understryka att hundrastgårdar är en viktig mötesplats minst lika mycket för människor som för hundar, och att många hundägare får nya vänner genom hundrelaterade aktiviteter. Avslutningsvis nämns tillskapande av fler hundrastgårdar som ett sätt att behövt motverka ofrivillig ensamhet.

Motionens förslag till beslut i kommunfullmäktige är att:

1. Stadsmiljönämnden ges i uppdrag att identifiera platser i staden som idag används som hundrastgårdar, men som saknar tillfredsställande säkerhetsanordningar i form av exempelvis staket och grindar, och i dialog med berörda fastighetsägare verka för att omvandla dessa platser till fullgoda hundrastgårdar.

2. Stadsmiljönämnden ges i uppdrag att successivt öka antalet hundrastgårdar i staden för att på sikt uppnå ett snitt på cirka 500 hundar per hundrastgård, i paritet med Malmö och Stockholm.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Hundrastgårdar är populära bland en del hundägare, och kan dessutom ses som ett medel för att upprätthålla efterlevnaden av lokala ordningsföreskrifter gällande hundar. Enligt Göteborgs Stads ordningsstadga och regler för hundägare föreligger inget generellt tvång att koppla hundar, vilket kontrasterar mot exempelvis Stockholms stads koppeltvång på all offentlig plats, Malmö stads koppeltvång i bland annat hela innerstaden samt flera natur- och rekreationsområden, samt Mölndals stads koppeltvång i bland annat parker, natur- och friluftsområden. Kort sagt kan de fyra kommunernas olika antal hundrastgårdar per hund delvis tillskrivas deras olika regler för hundar och ses som en effekt av dessa – ju fler hundar och hårdare begränsningar för dem det finns i en kommun, desto fler hundrastgårdar behövs i kommunen och vice versa.

En utredning som park- och naturförvaltningen färdigställde år 2009 på uppdrag av kommunstyrelsen visade att det redan då skulle behövas nästan en rastgård per stadsdel för att möta uppskattad efterfrågan. (Göteborgs kommun har 83 så kallade stadsdelar enligt 1981 års ännu vedertagna indelning, även om kommunen idag främst delas in enligt stadsområden). Inledningsvis föreslogs cirka 25 gårdar anläggas och fördelas över 2009 års *stadsdelsnämndsområden*. Park- och naturnämnden godkände utredningen samma år, förklarade uppdraget fullgjort och yttrade sig över detta till kommunstyrelsen – bland annat framlades att det skulle behövas fem miljoner kronor i tillskott samt en miljon årligen för att kunna uppnå det första målet om 25. Förvaltningen fick därefter medel för att anlägga fem hundrastgårdar, vilket genomfördes, men medel för löpande drift, underhåll tillskötts inte. (Den nu upphörda park- och naturnämndens ansvar för Stadens hundrastgårdar har sedan 2023 övergått till stadsmiljönämnden, men någon uppdaterad beräkning av motsvarande kostnader har inte gjorts).

Dagsläge

Antalet registrerade hundar i kommunen var ungefär dubbelt så många 2022 som 2009, men Stadsmiljö har än idag inget uppdrag om eller några särskilda resurser för att anlägga nya hundrastgårdar, och det fanns 2022 – i likhet med 2009 – sammanlagt 11 kommunala hundrastgårdar i Göteborg (idag 12), trots tidigare nämnda tillskjutna medel. Cirka halva detta bestånd har dock bytts ut och/eller renoverats sedan dess. Det förekommer inom kommunens gränser också ett antal hundrastgårdar som har anlagts och sköts på privata och/eller ideella initiativ. Exempel finns också på hundrastgårdar som har förfallit på grund av bristande engagemang, eller behövt avvecklas på grund av planarbete i området.

Då det i skrivande stund har gått 15 år sedan året då Stadens senaste utredning om hundrastgårdar färdigställdes, och den verksamhet under park- och naturförvaltningen som gjorde detta nu har uppgått i stadsmiljöförvaltningen, så har en fråga lyfts om att se över och uppdatera utredningen. På så vis kan en ny plan för framtiden tas fram utifrån nya förutsättningar och analyser. Det finns i nuläget dock inga fastställda datum för vare sig påbörjande eller färdigställande av detta arbete. Behovet av uppdatering aktualiserades av park- och naturförvaltningen i samband med verksamhetens övergång till Stadsmiljö.

På senare år har park- och natur- samt stadsmiljöförvaltningen uppmärksammat en allt större brist på användbar mark i kommunen. Inom de mer tätbebyggda områdena behöver markytorna och den allmänna platsen därför kunna nyttjas till allt mer och av allt fler; samtidigt måste prioriteringar avgöra mer exakt vad ytorna ska användas till och hur de ska utformas för bredaste möjliga användning. Även inom mindre tätbefolkade områden efterfrågas offentliga anläggningar på allmän plats, men prioriteras med anledning av den mindre befolkningstätheten lägre i fördelningen av förvaltningens knappa resurser.

Flera gånger har förvaltningen undersökt platser som potentiellt skulle kunna användas som hundrastgårdar, men konstaterat att sådan användning av markytorna inte är möjlig inom överskådlig tid. Det som framförallt har stått i vägen är att det redan idag råder brist på offentliga friytor och tillgängliga grönytor, där en hundrastgård skulle göra dessa ytor än färre och smärre. Andra mindre tillgängliga platser som förvaltningen har rådighet över bedöms i vissa fall ligga för nära exempelvis trafik, framtida detaljplanearbeten och klimatanpassningsåtgärder, eller är belägna inom värdefulla natur- och friluftsområden såsom blågröna stråk. Dessa bedömningar görs bland annat utifrån gällande detaljplaner, krav från Länsstyrelsen och översiktsplanen samt övriga tillhörande planeringsunderlag och relevanta styrdokument likt grönplaner och grönstrukturutredningar. Ibland står även önskemål om hundrastgårdar i konflikt med planer på exempelvis parker – som i sig kan komma till nytta även för hundar och deras ägare, och där koppeltvång inte råder åtminstone hälften av tiden.

Förvaltningen brukar också vid tillfälle uppmuntra och upplysa intresserade enskilda om att det finns möjligheter att arrendera lämplig mark av Staden för att som exempelvis ideell förening själv anlägga och sköta hundrastgårdar. Det saknas idag både ekonomiska medel och uppdrag hos stadsmiljöförvaltningen för såväl anläggning som skötsel och underhåll av ytterligare hundrastgårdar. Det kan därför inte heller anses rimligt för förvaltningen att ge bidrag till ideellt skötselarbete med detta ändamål, liksom det vore orimligt för förvaltningen att ta över rastgårdar ifall deras ideella föreningar avvecklades.

Eftersom hundäggande och därigenom hundrastning är ett frivilligt åtagande som åligger de enskilda hundägarna (cirka 4,8 procent av kommunens befolkning), Stadens ordningsstadga inte tvingar hundar till koppling på merparten av allmän plats, och kostnader utan intäkter belastar Staden vid offentligt anläggande av en rastgård, så anses anläggning och drift av hundrastgårdar ej utan vidare ligga i det allmännas intresse. Före 1996 fanns dock möjligheten för kommuner i Sverige att ta ut en särskild hundskatt, vilket hade kunnat vara en lösning på denna motsättning mellan offentlig tillgång och allmän efterfrågan.

Förslag

Förvaltningen bedömer sammanfattningsvis motionens förslag som genomförbara, men vill förtydliga vad park- och naturnämnden framlade år 2009: Förslagen kräver ekonomiska tillskott för att kunna genomföras utan att skära ned på stadsmiljönämndens övriga verksamheter och uppdrag, och dessa tillskott behöver beräknas utifrån aktuella förutsättningar. Målet om nästan 60 hundrastgårdar (500 av 30 000 hundar per rastgård) mot dagens 12 förutsätter dessutom en omvärdering av vad som kan anses vara prioriterade och breda användningsområden för offentliga friytor, varför stadsmiljönämnden för att genomföra förslagen skulle behöva tilldelas ett särskilt uppdrag om hundrastgårdar som går före eller reviderar nämndens övriga planeringsunderlag.

En tänkbar risk är att ett större antal nya hundrastgårdar leder till inducerad efterfrågan och därmed en ännu större tillökning av hundar i kommunen, och att detta gör målet om antal hundar per rastgård än mer svåruppnåeligt.

Gunilla Åkerström

avdelningschef
utemiljöer och stadsliv

Anders Ramsby

förvaltningsdirektör
stadsmiljö